

Na pragu brodarske škole

Por. b. b. Gavriilo Antić, Split

U ljetnim danima koji prethode početku nastavne školske godine prostorije Brodarske podoficirske škole nisu prazne, iako su pitomci na odsustvu. Kroz njene učionice, hodnike i kao park uređeni krug kreću se i žagore manje ili veće grupe mladića od kojih su neki tek ostavili dječачku igru i došli da se posvete podoficirskom pozivu. Odjeveni su skromno, u majicama i košuljama, gledaju radoznalo oko sebe, raspituju se o svemu ili u učionicama pažljivo rješavaju testove preko kojih se ispituju njihove sklonosti i sposobnosti.

Gotovo svi su rođeni u ratnim danima, a mnogima su otac ili majka poginuli u borbi za slobodu. To je u manjoj ili većoj mjeri udarilo svoj pečat na njihov dosadašnji život. Oni su naša najstarija generacija koja ne pamti rat, iako ga je djelomično preživjela.

Kad dođete u dodir s njima, kad im se približite i porazgovarate, osjetit će te onaj neobuzdani mladički zanos koji ih kao na krilima nosi u život. A taj život oni su posvetili moru. U njihovim predodžbama o tom životu ima mnogo blještavih i ružičastih slika. More je na tim slikama

obično mirno i plavo, po njemu plove brodovi sa razdraganim putnicima, a oni ratni sa veselim i junačkim mornarima.

Ako je na tim slikama more ponekad strašno i uzburkano, onda se mornari na nekom usamljenom brodu bore protiv stihije i obavezno je pobjeđuju. A među glavnim junačima pobjednicima nalazi se i on, taj skromni mladić u košulji zasukanih rukava, koji još nije dobio rješenje da će biti primljen. Slika nije do kraja potpuno jasna, ali je jedno sigurno: on je tu pobijedio more i na to je ponosan. O tome će kasnije pisati i djevojci, drugu ili roditelju. I onda će moći reći da je dostojan potomak svojih junačkih predaka.

Ali pustimo mladiće njihovim snovima i zanosima. Tu je sve uveličano i podignuto u nedostižne (da li uvijek nedostižne?) visine.

Početak je u školskoj klupi

Obidimo jednu grupu, koja u učionici, pod rukovodstvom oficira, ispunjava formular upitnika za kandidate. Kroz nekoliko desetina raznih odgovora na pitanja kandidati odgovaraju, ili točnije, govore o sebi.

Između ostalog oni govore o tome koje su predmete u školi najviše voljeli, a koji su im bili najteži, kako provode slobodno vrijeme, šta su ranije (prije odluke o dolasku u školu) željeli da postanu u životu, da li su se sami odlučili na poziv podoficira i zašto su to odlučili.

A odgovori?

Oni su slika niza pobuda, želja, jasno određenih namjera i okolnosti pod kojima se došlo do odluke.

Petnaestogodišnji Radiša Pavlović iz sela Donjeg Ljubeaša kod Niša sanjao je nekad da postane književnik, ali su ga realne okolnosti navele da se javi u školu. On, međutim, zna da mu uniforma ne će smetati da razvija svoje literarne sposobnosti i zadovoljan je što su ga u školu primili.

Njegov vršnjak iz Splita Marko Čurković kaže da nije imao mogućnosti da nastavi dalje školovanje, ali da želi u Mornaricu i zato »što je u njoj lijep život i veselo društvo«.

Iako ovaj simpatični odgovor zanemaruje teškoće rada i učenja, u njemu ima mnogo istine. Nisi se mladi družbe Marko, prevario. Jer, u školi ćeš proživjeti mnogo lijepih dana, osjetit ćeš ljepote drugarstva u kolektivu i društvo će biti veselo, jer mladost ne bi bila ono što je kad ne bi bila vesela i kad ne bi optimistički gledala na život i teškoće koje u njemu treba savladati.

Šesnaestogodišnji Josip Črep iz Čakovca nije zapamtio oca, koji je svoj život ostavio na jednom od mnogobrojnih partizanskih bojišta. Zato čovjek ne može ravnodušno da čita njegov odgovor na pitanje zašto želi da postane podoficir.

»Volim more — kaže on — želim da služim našoj domovini, da branim zemlju kao moj otac«.

Od Janka Čirkovića iz okoline Zenice saznali smo da je nekad sebe zamišljao kao ljekara i da se u slobodnom vremenu najviše bavi čitanjem literature. I njemu je u ratu poginuo otac.

— To je izrazito inteligentan dječak, jedan od onih koji mnogo obećavaju — rekao je za Janka jedan od oficira koji je prilikom prijema imao prilike da ga upozna.

Isti taj oficir pokazao je pismo dobiveno od jednog kandidata iz Srbije.

»Druže kapetane, — piše on — žarka mi je bila želja da postanem pitomac, ali taj san mi se nije ostvario . . . Prošle godine dobio sam odgovor »popunjen broj«. Ipak nisam odustao, pokušao sam i ove godine. Ali opet ništa . . . Slušajući o pozivu hrabrih mornara, želeo sam da postanem i ja . . . Osećam da će te mi pomoći . . .«.

Mile Milošević — tako se zove ovaj mladić — bio je samo nestrpljiv. Jer, brzo zatim dobio je pozitivan odgovor. Tako će Mile napustiti svoje selo u Srbiji i svoj život posvetiti moru i Ratnoj mornarici.

I njegovi snovi o kojima govori u pismu bit će ispunjeni.

Radojko Miletić iz sela Raševice kod Svetozareva voli, kako kaže, da slobodno vrijeme provodi u prirodi sa gitarom, da čita štampu i da se bavi sportom. Njega je pored ostalog u Mornaricu privukla i želja za putovanjem. To je izrazio ovim riječima: ». . . Isto tako želim da se upoznam i obidem sve kontinente i narode u svijetu«. Ova mu se želja vjerojatno ne će potpuno ispuniti. Ali Radojko je imao prilike da čuje i pročita u štampi o školskim krstarenjima i vožnjama naših brodova po stranim morima i posjetama raznim lukama. On zna da je, na primjer »Galeb« bio u Štokholmu, Gdinji, Tulonu, Aleksandriji, Pireju i mnogim drugim lukama. Zar ne će možda i on doći u takvu priliku?

A kada ove mladiće sutra budemo vidjeli u školskim klupama, na radu i učenju, bit ćemo sigurni u to da će oni jednog dana postati valjane starješine Ratne mornarice.

Pitomci Vojno-pomorskog učilišta na praktičnoj nastavi na brodu